

MAHARASHTRA ACT No. XXIII OF 1963.

AN ACT TO DECLARE THAT CERTAIN OFFICES OF PROFIT IN CONNECTION WITH THE AFFAIRS OF CO-OPERATIVE SOCIETIES IN THE STATE OF MAHARASHTRA SHALL BE DEEMED NOT TO HAVE DISQUALIFIED THE HOLDERS THEREOF FOR MEMBERSHIP OF THE STATE LEGISLATURE OR A LOCAL AUTHORITY, AND TO VALIDATE THE ELECTION OF SUCH PERSONS NOTWITHSTANDING THEIR HOLDING THOSE OFFICES, AND TO INDEMNIFY THE PERSONS AFORESAID FROM ANY PENAL CONSEQUENCES WHICH THEY MAY HAVE INCURRED BY SITTING AND VOTING AS MEMBERS OF THE STATE LEGISLATURE OR THE LOCAL AUTHORITY, WHILE HOLDING THOSE OFFICES; AND TO PROVIDE THAT MEMBERS OF THE STATE LEGISLATURE AND CERTAIN LOCAL AUTHORITIES ARE NOT REMUNERATED WHILE HOLDING SUCH OFFICES.

सन १९६३ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २३.

[राज्यपाल यांची संमति मिळाल्यानंतर "महाराष्ट्र शासनाच्या राजपत्रांत" दिनांक २४ एप्रिल १९६३ रोजी प्रथम (इंग्रजीत) प्रसिद्ध केलेला.]

महाराष्ट्र राज्यांतील सहकारी संस्थांच्या कारभाराशी संबंधित असलेली विवक्षित लाभाची पदे धारण करणारे इसस, ते अशीं पदे धारण करीत असल्यामुळे राज्य विधानमंडळाचे किंवा एखाद्या स्थानिक प्राधिकारी संस्थेचे सदस्य म्हणून राहण्यास अपात्र झाले नाहीत असे समजले जाईल. हे जाहीर करण्याबाबत, आणि अशा इसमांनी तीं पदे धारण केलेली असली तरीहि त्यांची निवडणूक वैध ठरविण्याबाबत, आणि अशीं पदे धारण करीत असतांना उपरोक्त इसम राज्य विधानमंडळाचे किंवा स्थानिक प्राधिकारी संस्थेचे सदस्य म्हणून असल्यामुळे किंवा त्यांनी असे सदस्य म्हणून मतदान केल्यामुळे त्यांना जे शास्तिविषयक परिणाम भोगावे लागले असतील अशा कोणत्याहि शास्तिविषयक परिणामांपासून उपरोक्त इसमांना निस्तारण देण्याबाबत; आणि तसेच, राज्य विधानमंडळाच्या आणि विवक्षित स्थानिक प्राधिकारी संस्थांच्या सदस्यांना, ते अशीं पदे धारण करीत असतांना; कोणतेहि पारिश्रमिक देण्यांत येणार नाही अशी तरतूद करण्याबाबत अधिनियम.

ज्याअर्थी, महाराष्ट्र राज्यांतील सहकारी संस्थांच्या कारभाराशी संबंधित असलेली विवक्षित लाभाची पदे धारण करणारे इसस, ते अशीं पदे धारण करीत असल्यामुळे, राज्य विधानमंडळाचे किंवा एखाद्या स्थानिक प्राधिकारी संस्थेचे सदस्य म्हणून राहण्यास अपात्र झाले नाहीत असे समजले जाईल हे जाहीर करणे, आणि अशा इसमांनी तीं पदे धारण केलेली असली तरीहि, त्यांची निवडणूक वैध ठरविणे, आणि अशीं पदे धारण करीत असतांना उपरोक्त इसम राज्य विधानमंडळाचे किंवा स्थानिक प्राधिकारी संस्थेचे सदस्य म्हणून असल्यामुळे किंवा त्यांनी असे सदस्य म्हणून मतदान केल्यामुळे त्यांना जे शास्तिविषयक परिणाम भोगावे लागले असतील अशा कोणत्याहि शास्तिविषयक परिणामांपासून उपरोक्त इसमांना निस्तारण देणे; आणि तसेच, राज्य विधानमंडळाच्या किंवा विवक्षित स्थानिक प्राधिकारी संस्थांच्या सदस्यांना, ते अशीं पदे धारण करीत असतांना, कोणतेहि पारिश्रमिक देण्यांत येणार नाही अशी तरतूद करणे इष्ट आहे; त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या चौदाव्या वर्षी, याद्वारे पुढीलप्रमाणे अधिनियम करण्यांत येत आहे:—

१. या अधिनियमास, महाराष्ट्राचा सहकारी संस्थांतील पदे धारण करणाऱ्या इसमांच्या लघु संज्ञा. अपात्रता दूर करण्याबाबत अधिनियम, १९६३, असे म्हणावे.

२. संदर्भावरून अन्यथा अर्थ लावणे आवश्यक नसेल तर, या अधिनियमांत,— व्याख्या.

(अ) "सहकारी संस्था" या संज्ञेचा अर्थ, सहकारी संस्थांची नोंदणी करण्याच्या संबंधांत त्या त्या वेळी अंमलांत असलेल्या विधिअन्वये नोंदविलेली किंवा नोंदविण्यांत आली आहे असे समजण्यांत येणारी संस्था, असा समजाव;

(ब) "स्थानिक प्राधिकारी संस्था" या संज्ञेत, महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा आणि पंचायत समित्या अधिनियम, १९६१ याच्या कलम ५७ अन्वये रचना करण्यांत आलेल्या पंचायत समितीचा समावेश होतो.

सह-ऋणपरि
इसमाचें प
करण्यांत
असो,—य
अपात्र ठरव

६. महाराष्ट्र
जादा दाखल क

" १६०-अ

असलें तरी,
अन्वये, रचना
पंचायत समिती
किंवा पंचायत
सदस्याच्या ज
किंवा सदस्या
इसमाचें पद,
नामनिर्दिष्ट
त्यास, प्रवास
करणाच्या इस
करणांसाठी इस
भागविण्याच्या
पारिश्रमिक

७. हा अधि
संस्थेच्या समिती
करण्यांत आली
परिशोधकाच्या
होती तें ऋणपरि
इसमाचें पद,—
निर्दिष्ट इसमाच्य
वरून, तो इसम,
जाण्यास किंवा अ
सभासद म्हणून नि
किंवा स्थानिक
किंवा सभासद म

८. निकटपूर्व
असें पद धारण
धारण केलेलें अ
म्हणून किंवा को
किंवा असा सदस

सन १९५६चा ३. मुंबई विधानमंडळाच्या सदस्याबाबत (अपात्रता दूर करण्यासंबंधी) अधिनियम, १९५६ मुंबई अधि- याच्या अनुसूचि १ मध्ये नोंद क्रमांक ९ नंतर पुढील नोंद ही नेहमीच जादा दाखल करण्यांत नियम क्रमांक आली होती असें समजण्यांत आलें पाहिजे :-

५२ याच्या "९-अ. कोणत्याहि सहकारी संस्थेच्या (म्हणजे, सहकारी संस्थांची नोंदणी करण्याच्या संबंधात त्या त्या वेळीं अंमलांत असलेल्या कोणत्याहि विधि अन्वये जी नोंदविलेली असेल किंवा जी नोंदविण्यांत आली आहे असें समजण्यांत आलें असेल अशा सहकारी संस्थेच्या) समितीच्या अध्यक्षीच्या किंवा सदस्याच्या पदावर राज्य शासनाकडून नेमणूक करण्यांत आली असेल त्या बाबतीत, अशा समितीच्या अध्यक्षांचे किंवा सदस्यांचे पद, किंवा ऋणपरिशोधकाच्या किंवा सह-ऋणपरिशोधकाच्या कोणत्याहि पदावर सहकारी संस्थांच्या रजिस्ट्रारकडून नेमणूक करण्यांत आली असेल त्याबाबतीत असें ऋणपरिशोधकाचें किंवा सह-ऋणपरिशोधकाचें पद, किंवा रजिस्ट्रारनें नामनिर्दिष्ट केलेल्या इसमाचें पद,—मग अशा इसमाची व्यक्तिशः नेमणूक करण्यांत आली असो किंवा त्याची नामनिर्दिष्ट इसमांच्या मंडळावर नेमणूक करण्यांत आली असो."

सन १९५६चा ४. हैदराबाद जिल्हा नगरपालिका अधिनियम, १९५६ याच्या कलम २७ मध्ये, पोट-कलम हैदराबाद (१) नंतर, पुढील पोट-कलम हें नेहमीच जादा दाखल करण्यांत आलें होतें असें समजण्यांत आलें अधिनियम पाहिजे :-

क्रमांक १८ " (१-अ) कोणत्याहि सहकारी संस्थेच्या (म्हणजे सहकारी, संस्थांची नोंदणी करण्याच्या संबंधात त्या त्या वेळीं अंमलांत असलेल्या कोणत्याहि विधि अन्वये जी नोंदविलेली असेल किंवा जी नोंदविण्यांत आली आहे असें समजण्यांत आलें असेल अशा सहकारी संस्थेच्या) समितीच्या अध्यक्षांच्या किंवा सदस्यांच्या पदावर राज्य शासनाकडून नेमणूक करण्यांत आली असेल त्या बाबतीत, अशा अध्यक्षांचे किंवा सदस्यांचे पद एखादा इसम धारण करीत आहे, किंवा ऋणपरिशोधकांच्या किंवा सह-ऋणपरिशोधकांच्या कोणत्याहि पदावर सहकारी संस्थांच्या रजिस्ट्रारकडून नेमणूक करण्यांत आली असेल त्याबाबतीत असें ऋणपरिशोधकाचें किंवा सह-ऋणपरिशोधकाचें पद एखादा इसम धारण करीत आहे, किंवा रजिस्ट्रारनें नामनिर्दिष्ट केलेल्या इसमाचें पद एखादा इसम धारण करीत आहे, मग अशा इसमाची व्यक्तिशः नेमणूक करण्यांत आली असो, किंवा त्याची नामनिर्दिष्ट इसमांच्या मंडळावर नेमणूक करण्यांत आली असो,— याच केवळ कारणावरून त्या इसमास पोट-कलम (१), कंडिका (क) अन्वये अपात्रता प्राप्त झाली आहे असें समजतां कामा नये. "

सन १९६२चा ५. महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा आणि पंचायत समित्या अधिनियम, १९६१ याचें कलम १६, महाराष्ट्र पोट-कलम (२) यांत,—

अधिनियम (१) कंडिका (अ) मध्ये, त्या कंडिकेच्या शेवटी असलेला "आणि" हा शब्द तेहमीच वगळण्यांत आला होता असें समजण्यांत आलें पाहिजे ;

क्रमांक ५ याच्या (२) कंडिका (अ) नंतर पुढील कंडिका नेहमीच जादा दाखल करण्यांत आली होती असें समजण्यांत आलें पाहिजे :-

कलम १६ची (अ) कोणत्याहि सहकारी संस्थेच्या (म्हणजे, सहकारी संस्थांची नोंदणी करण्याच्या संबंधात त्या त्या वेळीं अंमलांत असलेल्या कोणत्याहि विधि अन्वये जी नोंदविलेली असेल किंवा जी नोंदविण्यांत आली आहे असें समजण्यांत आलें असेल अशा सहकारी संस्थेच्या) समितीच्या अध्यक्षांच्या किंवा सदस्यांच्या पदावर राज्य शासनाकडून नेमणूक करण्यांत आली असेल त्या बाबतीत अशा अध्यक्षांचे किंवा सदस्यांचे पद एखादा इसम धारण करीत आहे, किंवा सह-ऋणपरिशोधकाच्या किंवा सह-ऋणपरिशोधकाच्या कोणत्याहि पदावर सहकारी संस्थांच्या रजिस्ट्रारकडून नेमणूक करण्यांत आली असेल त्याबाबतीत असें ऋणपरिशोधकाच्या

आणि पंचायत
तयत समितीचा

नेमणूक, १९५६
खल करण्यात

१) करण्याच्या
की असेल किंवा
२) समितीच्या
की असेल त्या
प्रकाच्या किंवा
३) नमूक करण्यात
४) पद, किंवा
५) नमूक करण्यात
६) रण्यांत आली

ये, पोट-कलम
मजण्यांत आले

१) करण्याच्या
की असेल किंवा
२) समितीच्या
की असेल त्या
किंवा ऋण-
च्या रजिस्ट्रार-
वा सह-ऋण-
निर्दिष्ट केलेल्या
नमूक करण्यात
आली असो,—
अपात्रता प्राप्त

कलम १६,

शब्द. नेहमीच

ली होती असे

१) करण्याच्या
द्विलेखी असेल
२) (संस्थेच्या)
करण्यांत आली
३) करीत आहे,
४) सभासदांच्या
निधकाचे किंवा

सह-ऋणपरिशोधकाचे पद एखादा इसम धारण करीत आहे, किंवा रजिस्ट्रारने नामनिर्दिष्ट केलेल्या इसमाचे पद एखादा इसम धारण करीत आहे,—मग अशा इसमाची व्यक्तिशः नेमणूक करण्यांत आली असो किंवा त्याची नामनिर्दिष्ट इसमांच्या मंडळावर नेमणूक करण्यांत आली असो,—याच केवळ कारणावरून तो इसम त्या पोट-कलमाच्या कंडिका (ह) अन्वये अपात्र ठरवला जाणार नाही."

६. महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० याच्या कलम १६० नंतर, पुढील कलम सन १९६१चा जादा दाखल करण्यात यावे :—

महाराष्ट्र
अधिनियम
क्रमांक २४
यांत १६०-अ
हें नवीन
कलम जादा
दाखल करणे.

"१६०-अ. या अधिनियमांत किंवा तदनन्वये केलेल्या नियमांत किंवा उप-विधीत कांहींहि राज्य विधान-असले तरी, राज्य विधानमंडळाचा किंवा हैदराबाद जिल्हा नगरपालिका अधिनियम, १९५६ मंडळाच्या अन्वये, रचना करण्यांत आलेल्या एखाद्या समितीचा किंवा महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा आणि आणि पंचायत समित्या अधिनियम, १९६१ अन्वये रचना करण्यांत आलेल्या एखाद्या जिल्हा परिषदेचा विवक्षित किंवा पंचायत समितीचा एखादा सदस्य, एखाद्या संस्थेच्या समितीच्या अध्यक्षीय किंवा स्थानिक सदस्याच्या ज्या पदावर राज्य शासनाकडून नेमणूक करण्यांत आली असेल ते अध्यक्षीय प्राधिकारी किंवा सदस्याचे पद किंवा ऋणपरिशोधकाचे पद किंवा रजिस्ट्रारने नामनिर्दिष्ट केलेल्या संस्थांच्या इसमाचे पद,—मग अशा इसमाची व्यक्तिशः नेमणूक करण्यांत आली असो किंवा त्याची सदस्यांना, नामनिर्दिष्ट इसमांच्या मंडळावर नेमणूक करण्यांत आली असो,—धारण करीत असतांना, ते संस्थांमध्ये त्यास, प्रवासभत्ता किंवा दैनिक भत्ता याव्यतिरिक्त किंवा अशा प्रकारचे कोणतेहि पद धारण विवक्षित पदे करणाऱ्या इसमास समितीच्या किंवा संस्थेच्या सभेस हजर राहण्यासाठी किंवा असे पद धारण धारण करीत करणारा इसम म्हणून कोणतीहि इतर कर्तव्ये पार पाडण्यासाठी आलेला वैयक्तिक खर्च असतांना, भागविण्याच्या प्रयोजनार्थ जो इतर भत्ता दिला जातो त्या भत्याव्यतिरिक्त इतर कोणतेहि पारिश्रमिक पारिश्रमिक घेण्याचा हक्क असणार नाही."

७. हा अधिनियम अंमलांत येण्यापूर्वी कोणत्याहि वेळी, कोणत्याहि इसमाने, एखाद्या सहकारी राज्य विधान-संस्थेच्या समितीच्या अध्यक्षीय किंवा सदस्याच्या ज्या पदावर राज्य शासनाकडून नेमणूक मंडळ आणि करण्यांत आली होती ते अध्यक्षीय किंवा सदस्याचे पद किंवा अशा कोणत्याहि संस्थेच्या ऋण-स्थानिक परिशोधकाच्या किंवा सह-ऋणपरिशोधकाच्या ज्या पदावर रजिस्ट्रारकडून नेमणूक करण्यांत आली प्राधिकारी होती ते ऋणपरिशोधकाचे किंवा सह-ऋणपरिशोधकाचे पद किंवा रजिस्ट्रारने नामनिर्दिष्ट केलेल्या संस्था यांवर इसमाचे पद,—मग अशा इसमाची व्यक्तिशः नेमणूक करण्यांत आली असो किंवा त्याची नाम-केलेल्या निर्दिष्ट इसमांच्या मंडळावर नेमणूक करण्यांत आली असो,—धारण केले होते याच केवळ कारणा-निवडणुकांचे वरून, तो इसम, महाराष्ट्र राज्याच्या विधानसभेचा किंवा विधानपरिषदेचा सदस्य म्हणून निवडला वैधकरण. जाण्यास किंवा असा सदस्य म्हणून राहण्यास, किंवा कोणत्याहि स्थानिक प्राधिकारी संस्थेचा सदस्य किंवा सभासद म्हणून निवडला जाण्यास किंवा राहण्यास अपात्र झाला आहे, किंवा, यथास्थिति, विधानमंडळाचा किंवा स्थानिक प्राधिकारी संस्थेचा सदस्य किंवा सभासद म्हणून असण्यास किंवा असा सदस्य किंवा सभासद म्हणून मतदान करण्यास असमर्थ झाला आहे असे समजतां कामा नये.

८. निकटपूर्ववर्ती कलमांत नमूद केलेल्या पदांपैकी कोणतेहि पद धारण करणाऱ्या किंवा ज्याने निस्तारण असे पद धारण केले होते अशा प्रत्येक इसमास, उक्त कलमांत निर्दिष्ट केलेले कोणतेहि पद त्याने धारण केलेले असतांना तो महाराष्ट्र राज्याच्या विधानसभेचा किंवा विधानपरिषदेचा सदस्य म्हणून किंवा कोणत्याहि स्थानिक प्राधिकारी संस्थेचा सदस्य किंवा सभासद म्हणून मतदान करू शकतो किंवा असा सदस्य किंवा सभासद म्हणून त्याने मतदान केल्यामुळे त्यास जे कोणतेहि शास्ति-

विषयक परिणाम भोगावे लागले असतील अशा सर्व शास्तिविषयक परिणामांपासून मुक्त करण्यात येईल किंवा दोषमुक्त करण्यात येईल व त्या संबंधांत त्यास निस्तारण देण्यांत येईल आणि याद्वारे त्या प्रत्येक इसमास अशा परिणामांपासून मुक्त करण्यांत किंवा दोषमुक्त करण्यांत आले जावे व त्या संबंधांत त्यास याद्वारे निस्तारण देण्यांत आले आहे.

धचाव.

९. कोणत्याहि सक्षम न्यायालयाने किंवा न्यायाधिकरणाने किंवा प्राधिकार्याने हा अधिनियम अंमलांत येण्याच्या पूर्वी दिलेल्या ज्या कोणत्याहि न्यायनिर्णयान्वये, हुकूमनाम्यान्वये किंवा आदेशान्वये कलम ७ मध्ये नमूद करण्यांत आलेल्या कारणांपैकी कोणत्याहि कारणावरून कोणतीहि निवडणूक अवैध ठरवली असेल, त्या कोणत्याहि न्यायनिर्णयास, हुकूमनाम्यास किंवा आदेशास या अधिनियमांतील कोणत्याहि उपबंधांमुळे बाध येणार नाही.

(True translation)

P. S. THORAT,

Examiner of Books and Publications, Bombay.

MAHARASHTRA ACT No. XXIV OF 1963.

THE BOMBAY LANDING AND WHARFAGE FEES AMENDMENT
ACT, 1963.

महाराष्ट्र विधानसभेच्या पुढील अधिनियमास राष्ट्रपति यांची संमति दिनांक २७ एप्रिल १९६३ रोजी मिळालेली असल्यामुळे, तो याद्वारे सर्व लोकांच्या माहितीसाठी प्रसिद्ध करण्यांत येत आहे :-

बी. पी. इलाल,

महाराष्ट्र शासनाचे सचिव, विधि व न्याय विभाग.

AN ACT

[राष्ट्रपति यां

मुंबई

ज्याअर्थी, य
१८८२ यांत अ
वर्षी याद्वारे पुढी

१. ह्या अ
असे म्हणावे.

२. मुंबई
नवीन कलम द

“६-अ.

अधिनियम,
उत्तरण्याच्या
कोणत्याहि
अधिक नसे